

циганче, седнало между краката на майка си, е проточило вада между столовете. Допикало му се на детето!" (Алваджиев 1971: 130).

В трудовите ежедневие различията между етносите се стопяват. *Изграждат се добри взаимоотношения.* От 1813 до 1847 г. при габровския търговец Тодор Казасов всеки клиент – българин, арнаути, циганин, турчин, грък, куцовлах, без значение на етническата и верската му принадлежност, е добре дошъл. Между него и клиентите му има доверие. За заемите, които дава, отбелязва само имената и сумите в тефтерите, без да пише специални документи и да търси свидетели. През 1813 г. редовни негови посетители са циганинът Гемиджиолу, циганинът Мутито, Мутювица циганката, Гунчу циганинът. През 1816 г. в тефтерите са имената на Али пича циганина, циганите на Дуда, Дудо Гемиджиолу циганина. През следващите години клиентелата на габровския търговец се увеличава и сред населението от околните градове и села. През 1847 г. е записан и Пената – циганчето от Трявна (Денчева 2004: 219-226).

Циганите/ ромите работят заедно с българите, хранят се на една маса. Българите не се притесняват и да ги подслонят в домовете си. „Като бях малък (40-те год. на ХХ век – б.а.) всяко лято цялото семейство ходехме на „харман“. Спяхме в къщата на чорбаджията - “има място за всички”. Стопанинът и неговата челяд също работеха заедно с нас. Стопанката ни хранеше всички по четири пъти на ден – закуска рано сутрин, обяд, закуска на икиндия, вечеря. След като приключеше „хармана“, стопанинът колеше овца, изкарваше три-четири бакъра червено вино и гощаваше всички за добре свършената работа” (м., 70 г., хорохая, Стара Загора). До началото на 60-те години „у нас, в Стара Загора, всяко лято от с. Юлиево, Казанлъшко идваха мъж и жена – лингури, без децата. Стояха по цял месец, ходеха заедно из града да продават стоката си, ядяха с нас, спяха в къщи” (м., 63 г., българин). „Тука правим въглища, тук работиме от март месец до есента. Зимата сме в къщи. Имаме си къщи, имаме си семейства в Дорково (Велинградско – б.а.). Както си затвориш къщата, така си е като се върнеш. При нас няма крадене. При нас почти повече с българи живеем, не ни правят разлика. И сме заедно. С техните деца играят децата заедно. Говориме си, много ни уважават. Младите си ходят в кафенето, българите идват при нас, говориме си” (ж., 54 г., цигани въглищари).

Обществено-политическия строй определя мястото и ролята на циганите/ ромите в даден исторически момент. Но през всичките тези години на житейско-битово равнище, въпреки етнокултурните различия, се изграждат взаимоотношения на разбирателство и толерантност.